

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
Кафедра філософії і освіти дорослих

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДЗВО «УМО»

Протокол № 7 від 25.06.2020 р.

Голова Вченої ради ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

Кириченко М.О.

Компаративістика вищої школи у світовому та вітчизняному освітніх просторах

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

(шифр за BB1-BB2)

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01- Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Спеціалізація / Освітньо-наукова програма:

Освітні, педагогічні науки

Київ 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Компаративістика вищої школи у світовому та вітчизняному освітніх просторах» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки».

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Л.П.Пуховська, д.пед. наук, професор

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої (проектної) групи
«14» грудень 2019 року, протокол № 8

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
філософії та освіти дорослих
«18» грудень 2019 року, протокол № 12

Програму скориговано, затверджено та пролонговано
рішеннями Вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти»:
на 2020 р. (протоколами № 2 від 29.01.2020р. та №4 від 18.03.2020 р.),
на 2021 р. (протоколами № 7 від 25.06.2020р.).

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки Спеціалізація: «Освітні, педагогічні науки»	Рік підготовки
		I
		Семестр
		I, II
		Лекції
		10
Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Практичні заняття
		20
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю – залік

Мета навчальної дисципліни: формування цілісної порівняльно-педагогічної компетентності науковця-дослідника – кваліфікованого фахівця, який має високий рівень готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної, європейської і світової науки й освіти.

Завдання:

Сприяти кращому розумінню глобальних закономірностей, принципів і тенденцій розвитку освіти з урахуванням їх специфічних проявів у різних країнах та культурах, зокрема, в глобальному, регіональному та національному просторах вищої освіти:

Заплановані результати навчання:

Після завершення навчального курсу аспіранти повинні **знати:**

- історичні етапи розвитку, методологічні підходи, функції, методи, джерела порівняльної педагогіки вищої школи як галузі наукових знань;
- глобальні закономірності та принципи розвитку вищої освіти з урахуванням їх специфічних проявів у різних країнах та культурах, зокрема, в країнах Європейського Союзу.
- історію, особливості та сучасні тенденції розвитку вищої освіти в різних країнах світу з опорою на Міжнародну стандартну класифікацію освіти (МСКО 2011);
- особливості сучасних структурних реформ в системах вищої освіти в різних країнах і регіонах світу;
- шляхи управління процесом реформування систем вищої освіти європейських країн на міжнародному, національному та інституційному рівнях;
- сучасні вітчизняні, європейські та світові підходи до кваліфікацій і стандартів (освітніх і професійних) та особливості управління якістю вищої освіти у різних країнах регіону в контексті розвитку Болонського процесу;
- сутнісні зміни у розвитку вищої освіти у світі, Європейському регіоні в цілому, пов'язаних із процесами глобалізації, інтернаціоналізації, лібералізації, регіоналізації, структурної диференціації, масифікації, університетизації, інформатизації;

- особливості функціонування та розвитку системи вищої освіти України в контексті європейської інтеграції;
- шляхи управління процесом реформування систем вищої освіти європейських країн на міжнародному, національному та інституційному рівнях;
- особливості управління якістю вищої освіти у різних країнах регіону в контексті розвитку Болонського процесу; сутність поняття «культура якості освіти» та особливості управління процесом її розвитку.

Аспіранти повинні **вміти**:

- аналізувати, порівнювати та зіставляти освітні явища та процеси, що відбуваються у вищій освіті різних країн Європи, геополітичних регіонів та у світі в цілому;
- аналізувати, зіставляти теоретичні погляди, процеси і явища педагогічної практики різних народів, бачити та оцінювати тенденції їх розвитку;
- оцінювати вплив глобалізації на розвиток систем вищої освіти європейського регіону в цілому та України зокрема; стратегії інтернаціоналізації вищої освіти різних країн світу;
- оцінювати стан розвитку моніторингу якості вищої освіти у різних країнах та регіонах;
- висловлювати власну точку зору в усній та письмовій формі щодо тенденцій розвитку освітніх явищ і процесів, що здійснюються в сучасному світі;
- залучити європейський вимір у своє дисертаційне дослідження.

Компетентності, які повинні бути сформовані або розвинуті:

- здатність здійснювати критичний аналіз концептуальних та методологічних знань у галузі науково-дослідної та професійної діяльності і на межі предметних галузей, інтерпретувати їх, синтезувати нові ідеї;
- здатність оцінювати можливості застосування та ризики упровадження досягнень прогресивного зарубіжного досвіду у сучасному вітчизняному освітньому просторі;
- здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;
- здатність операційно обробляти наукові тексти різних жанрів наукового стилю (реферування, анотування, конспектування, редагування, перекладу та ін.).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи порівняльної педагогіки та методологія порівняльних досліджень

Тема 1. Порівняльна педагогіка в системі сучасного педагогічного знання. Концептуалізація порівняльної педагогіки. Методологічні орієнтири українських компаративістів.

Зародження та історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки як науки. Батько порівняльної педагогіки Марк Антуан Жюльєн Паризький (1775-1848). «Педагогічні мандрівники» В. Кузен, Г. Манн, Дж. Рассел, М. Арнолд, К. Ушинський, М. Пирогов, Л. Толстой, О. Музиченко, С. Ананьєв. С. Русова та ін.

Виникнення міжнародних організацій. Міжнародні та всесвітні організації: ЮНЕСКО (Міжнародне Бюро Освіти; Міжнародний інститут планування освіти, Інститут освіти ЮНЕСКО, Рада Європи; Європейський Союз, Європейський Центр розвитку професійної освіти і навчання, Всесвітній Банк, Організація економічного співтовариства та розвитку та інші. Форми їх роботи: програми, проекти, конференції,

симпозіуми, семінари тощо.

Концептуалізація порівняльної педагогіки: трансформація її методологічних постулатів від лінійних запозичень у напрямі багатовимірного аналізу на засадах системного, культурологічного синергетичного та прогностичного підходів. Науково-термінологічний апарат порівняльної педагогіки/компаративістики. Методи дослідження компаративістики. Вивчення джерел і статистичних даних (аналіз, контент-аналіз, співставлення, порівняння, виокремлення найбільш характерних рис дійсності). Прогностична функція компаративістики. Історичні етапи та проблеми розвитку порівняльної педагогіки/компаративістики. Проблеми поняттєво-термінологічного співставлення у міжнародному контексті. Сучасні міжнародні і національні словники, тезауруси, глосарії освіти тощо.

Внесок вітчизняних вчених в наукові дослідження в галузі порівняльної педагогіки. Тенденція синхронізації української порівняльної педагогіки зі світовою.

Українська асоціація дослідників освіти: функції, напрями діяльності, акредитація.

Література [3;10; 13; додаткова:3;4;5]

Тема 2. Методологія порівняльних педагогічних досліджень. Елементи порівняльного дослідження у кваліфікаційних наукових роботах різного рівня (магістерських, докторських)

Предмет, завдання та функції порівняльних педагогічних досліджень. Методи порівняльного дослідження: класичні (описовий, історичний, соціологічний, аналітичний), системний аналіз, функціональний аналіз, аналіз конкретного випадку (case-study); використання статистичних даних; моніторинг; моделювання. Групи порівнянь (прості, ускладнені, складні). Умови проведення порівняльного дослідження. Етапи порівняльного дослідження. Обґрунтування рекомендацій у контексті прогностичної функції порівняльного педагогічного дослідження.

Типи порівняльних досліджень.

Міжнародний вимір в експериментальному науковому дослідженні, виконаному на вітчизняних матеріалах. Актуальність: міжнародний запит на дослідження. Зарубіжна джерельна база з проблеми дослідження, її структурне місце в бібліографії, опис. Огляд зарубіжних джерел та місце цього елемента в сучасному дисертаційному дослідженні. Вивчення зарубіжного передового досвіду (кращих практик) з проблеми дослідження. Приклади успішних практик проведення порівняльно-педагогічних досліджень в Україні.

Література [6;7;10; додаткова:3;4;11]

Тема 3. Соціально-політичні, соціально-економічні, культурні та освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань

Поняття «Світовий освітній простір» в кінці XX - на початку XXI ст. Політична та економічна глобалізація як чинник розвитку вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Інтернаціоналізація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Масифікація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Диверсифікація та університетизація вищої освіти світі, в ЄС та в Україні. Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні.

Міжнародна освітня інтеграція. Болонський, Туринський і Копенгагенський процеси: міф чи реальність для України. Роль міжнародних організацій в розвитку інтеграційних процесів в освіті. Стратегія європейської освітньо-наукової інтеграції: Болонський процес, Копенгагенський процес, Туринський процес. Болонський процес як стратегія модернізації національних систем вищої освіти та формування ЄПВО. Ключові політичні документи щодо розвитку освіти в країнах ЄС. Політика Східного партнерства. Використання індикаторів Європейського Фонду Освіти.

Література [1;5;8;11; додаткова:1;5]

Змістовий модуль 2.

Розвиток систем вищої освіти: порівняльний аналіз

Тема 4. Освітня, наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти в ЄС та в Україні: тенденції розвитку

Трикутник знань – освіта, наука, інновації – як сучасна європейська стратегія розвитку.

Феномен університету у контексті часових і просторових викликів. Виникнення та специфіка діяльності перших європейських університетів. Інноваційна спрямованість діяльності сучасного університету: проблема співвідношення навчального і дослідницького компонентів, інновації та їх вплив на академічне життя, специфіка освітніх інновацій. Нові моделі сучасних університетів: дослідницькі, корпоративні, підприємницькі.

Роль і специфіка міжнародних університетських рейтингів. Шанхайський рейтинг, Рейтинг Таймс – Томсон Рейтерс, Рейтинг QS, Рейтинг веб-сторінок світових університетів. Університетські рейтинги як інструменти оцінки ефективності вищих навчальних закладів. Університетські рейтинги в Україні.

Організаційні принципи взаємодії наукової та освітньої діяльності сучасного університету: український, європейський та світовий досвід.

Проблеми забезпечення дослідницької доброчесності у сучасному просторі вищої освіти: актуальні тенденції українського та європейського освітнього простору.

Література [1;2;4;8; 9; додаткова:10]

Тема 5. Забезпечення якості вищої освіти (ЗЯВО): європейський, національний та інституційний виміри

Динаміка розвитку політики ЄС у галузі ЗЯВО. Структура ЗЯВО у ЄПВО та в Україні. Болонський процес як стратегія модернізації національних систем вищої освіти та формування ЄПВО. Виміри змін у Європейській вищій освіті у контексті імплементації Болонського процесу. Структурне реформування: запровадження бакалаврата і магістратури.

Формування культури якості в університеті як імператив розвитку ЄПВО. Сутність і особливості Європейської моделі забезпечення якості. Критерії та показники оцінювання якості систем вищої освіти у контексті цілей і стратегій країн Європейського Союзу. Сертифікація навчальних результатів: забезпечення, процес, визнання. Стандартизація результатів навчання як ключовий елемент забезпечення якості вищої освіти.

Програма Еразмус+ в Україні : новий етап 2021-2027 рр.

Література [8;10;12; додаткова:10]

Тема 6. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі

Еволюція систем управління діяльністю закладами освіти. «Революція менеджменту» як пошук принципово нових, найбільш ефективних форм і методів управління. Централізовані і децентралізовані системи освіти: процеси конвергенції. Проблеми децентралізації управління закладами освіти в Україні.

Тенденції розвитку менеджменту вищої освіти у ЄПВО. Менеджмент розвитку університету. Ризик-менеджмент у сучасній вищій освіті.

Менеджмент міжнародної діяльності університету. Фандрейзинг в університеті як управлінська стратегія.

Традиції автономії університетів. Кампуси, їх роль в організації життя студентів: кращі практики.

Література [1;10;11; додаткова:6; 7;8]

Змістовий модуль 3. Професіоналізація порівняльної педагогіки

Тема 7. Підготовка і професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: сучасний стан, проблеми, перспективи

Педагоги як соціально-професійна група населення. Педагогічні кадри в дзеркалі світової статистики: кількісні та якісні показники. Моделі професії педагога.

Професійна підготовка педагогів в країнах ЄС: спільність та відмінності. Сучасні моделі підготовки вчителів. Провідні тенденції у підготовці вчителів у країнах ЄС і в Україні. Завдання підготовки педагогічних кадрів для НУШ. Надання регульованого статусу професіям педагогічних працівників у контексті політики взаємодії держави, роботодавців, закладів освіти та професійних спільнот.

Курс «Порівняльна педагогіка» в системі підготовки і підвищення кваліфікації педагогів.

Література [3;10;13; додаткова:2; 6;9]

Тема 8. Технологізація освітнього процесу в сучасній вищій школі

Технологічний підхід в освіті та ознаки технологічності освітнього процесу. Он-лайн, дистанційна та змішана форми освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах. Уроки пандемії.

Педагог-дослідник: трансформація професійних функцій педагога в цифровому суспільстві. Шляхи трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритої освіти. Використання технологій дистанційного навчання в професійній підготовці і професійному розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників: український, європейський та світовий досвід. Кращі практики.

Література [2;6;9; додаткова:1; 6;8]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змстових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		л	пр	срс
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Змістовий модуль 1.</i>				
<i>Теоретичні основи порівняльної педагогіки та методологія порівняльних досліджень</i>				
Тема 1. Порівняльна педагогіка в системі сучасного педагогічного знання. Концептуалізація порівняльної педагогіки. Методологічні орієнтири українських компаративістів.	10	2		8
Тема 2. Методологія порівняльних педагогічних досліджень. Елементи порівняльного дослідження у кваліфікаційних наукових роботах різного рівня (магістерських, докторських)	10	2	2	6
Тема 3. Соціально-політичні, соціально-економічні, культурні та освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань	10		2	8
Усього годин за змістовим модулем 1	30	4	4	22
<i>Змістовий модуль 2.</i>				

<i>Розвиток систем вищої освіти: порівняльний аналіз</i>				
Тема 4. Освітня, наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти в ЄС та в Україні: тенденції розвитку	16	2	4	10
Тема 5. Забезпечення якості вищої освіти (ЗЯВО): європейський, національний та інституційний виміри	12	2	2	8
Тема 6. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі	12		4	8
Усього годин за змістовим модулем 2	40	4	10	26
<i>Змістовий модуль 3.</i>				
<i>Професіоналізація порівняльної педагогіки</i>				
Тема 7. Підготовка і професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: сучасний стан, проблеми, перспективи	12	2	4	6
Тема 8. Цифровізація освітнього процесу в сучасній вищій школі	8		2	6
Усього годин за змістовим модулем 3	20	2	6	12
РАЗОМ:	90	10	20	60

5. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Години
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>Змістовий модуль 1.</i>			
<i>Теоретичні основи порівняльної педагогіки та методологія порівняльних досліджень</i>			
	Тема 2. Методологія порівняльних педагогічних досліджень. Елементи порівняльного дослідження у кваліфікаційних наукових роботах різного рівня (магістерських, докторських)	Обґрунтування елементів порівняльного дослідження в кваліфікаційних магістерських та докторських роботах (актуальність дослідження; аналіз наукової розробленості теми дослідження зарубіжними вченими; розділ/параграф щодо зарубіжного досвіду; бібліографія)	2
	Тема 3. Соціально-політичні, соціально-економічні, культурні та освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань	Робота в малих групах щодо чинників розвитку вищої освіти в суспільстві знань. Представлення презентацій щодо сутності, виявів та впливів глобалізації, європеїзації, інтернаціоналізації на розвиток вищої освіти в світі, в Україні	2
Усього годин за змістовим модулем 1			4
<i>Змістовий модуль 2.</i>			
<i>Розвиток систем вищої освіти: порівняльний аналіз</i>			
	Тема 4. Освітня, наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти в ЄС та в Україні: тенденції розвитку	Наукова діяльність як складова місії сучасного університету: український, європейський та світовий досвід. Проектування заявки для здійснення дослідно-інноваційної діяльності науковця. Робота в малих групах щодо університетських рейтингів: критерії, показники.	4
	Тема 5. Забезпечення якості вищої освіти (ЗЯВО): європейський, національний	Онлайн-тренінг «Експерт з акредитації освітніх програм»	2

	та інституційний виміри		
	Тема 6. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі	Дискусія щодо автономії університетів: традиції, сучасні проблеми, сценарії розвитку. Прентаційне представлення кращих практик менеджменту вищої освіти в сучасному світі	4
	Усього годин за змістовим модулем 2		10
	Змістовий модуль 3. <i>Професіоналізація порівняльної педагогіки</i>		
	Тема 7. Підготовка і професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: сучасний стан, проблеми, перспективи	Педагогічні кадри в дзеркалі світової статистики: кількісні та якісні показники. Порівняльний аналіз моделей структурної побудови систем неперервної педагогічної освіти розвинених країн та України. Обговорення положень Паризького (2018) і Римського (2020) самітів щодо особливостей сучасного етапу Болонського процесу (з представленням презентацій).	2
	Тема 8. Цифровізація освітнього процесу в сучасній вищій школі	Таймлайн проєктів цифрової трансформації України Програма Еразмус+ в Україні : новий етап 2021-2027 рр. Цифровізація освітнього процесу в сучасній вищій школі: уроки пандемії Проект «Цифрова школа»	2
	Усього годин за змістовим модулем 3		4
	Разом:		20

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів PhD:

1. Підготовка до аудиторних занять – 10 год.
2. Підготовка до контрольних заходів – 10 год.
3. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 20 год., з них на виконання індивідуальних дослідницьких завдань – 20 год.

Усього 60 год.

Індивідуально-дослідницькі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь аналізувати, зіставляти теоретичні погляди, процеси і явища педагогічної практики різних народів, оцінювати тенденції їх розвитку, виявляти різницю між освітніми явищами, що мають універсальний, особливий та одиничний характер тощо.

Окремі звіти про самостійну роботу не надаються. Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час модульного та підсумкового контролю знань (залік), наявності есе, підготовленої здобувачем презентації за темою дисертаційного дослідження тощо.

**Завдання для самостійної роботи здобувачів PhD
з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях,
та індивідуально-дослідницькі завдання**

Теми для самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Год.
<i>Змістовий модуль I.</i> <i>Теоретичні основи порівняльної педагогіки та методологія порівняльних досліджень</i>		
Тема 1. Порівняльна педагогіка в системі сучасного педагогічного знання. Концептуалізація порівняльної педагогіки. Методологічні орієнтири українських компаративістів.	<p><i>Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за такими ключовими словами: порівняльна педагогіка/comparative higher education; дослідження у галузі порівняльної педагогіки/comparative higher education research; огляд джерел з порівняльної педагогіки/literature review in comparative education.</i></p> <p><i>Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень зарубіжних вчених з теми, що вивчається (15-20 найменувань).</i></p> <p><i>Схарактеризувати методологічні підходи та методи порівняльно-педагогічного дослідження, що можуть бути застосовані у вашій науковій роботі.</i></p> <p><i>Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи /порівняльної педагогіки вищої школи, що включені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації.</i></p>	8
Тема 2. Методологія порівняльних педагогічних досліджень. Елементи порівняльного дослідження у кваліфікаційних наукових роботах різного рівня (магістерських, докторських)	<p>Здійснити аналіз наукових джерел та бази авторефератів захищених дисертаційних досліджень з питань порівняльної педагогіки вищої школи.</p> <p>Опрацювати документ ЄК «Переосмислення освіти: інвестиції в уміння для покращення соціально-економічних результатів» (Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. Strasbourg, 20.11.2012 COM (2012) і сформулювати ключові положення/ідеї для обґрунтування актуальності Вашої теми дослідження</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i></p>	6

	Виокремити та обґрунтувати елементи власного дисертаційного дослідження, в яких буде використовуватися зарубіжний вимір.	
Тема 3. Соціально-політичні, соціально-економічні, культурні та освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань	<p>Укласти порівняльну таблицю визначень понять глобалізація освіти, регіоналізація (європеїзація) освіти, інтернаціоналізація освіти, дигіталізація освіти відповідно до існуючих в сучасній науці критеріальних підходів.</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Визначити та представити у вигляді презентації особливості впливів глобалізації регіоналізації/європеїзації, інтернаціоналізації, дигіталізації на освітні процеси, що є предметом Вашого дослідження.</p>	8
Усього годин за змістовим модулем 1		20
<p align="center">Змістовий модуль 2. <i>Розвиток систем вищої освіти: порівняльний аналіз</i></p>		
Тема 4. Освітня, наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти в ЄС та в Україні: тенденції розвитку	<p>Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).</p> <p>Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.</p> <p>Опрацювати Міжнародну стандартну класифікацію освіти МСКО-2010 як основу для порівняння систем вищої освіти в світі</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Укласти порівняльну таблицю-характеристику систем вищої освіти двох або декількох країн (за вибором). Виокремити спільні та відмінні риси.</p>	10
Тема 5. Забезпечення якості вищої освіти (ЗЯВО): європейський, національний та інституційний виміри	<p><i>Опрацювання питань:</i> Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.</p> <p>Опрацювати форми фандрайзингу (грантовий, благодійницький, партнерський /комерційний).</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> З'ясувати особливості моніторингу якості вищої освіти у різних європейських країнах. Викласти змістові та процесуальні особливості моніторингових процедур у формі порівняльної таблиці (Україна і країна за вибором).</p>	8
Тема 6. Інноваційні підходи до	<i>Опрацювання питань:</i>	8

менеджменту вищої освіти в сучасному світі	<p>Описання якості реалізації інноваційних освітньо-наукових проєктів.</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> На основі опрацювання проектної бази Еразмус + виокреміть і проаналізуйте проекти за тематикою інноваційних підходів до менеджменту вищої освіти (https://erasmusplus.org.ua/erasmus/novyny-i-baza-proektiv.html). Напишіть есе на матеріалі отриманих даних.</p>	
Усього годин за змістовим модулем 2		26
Змістовий модуль 3. Професіоналізація порівняльної педагогіки		
Тема 7. Підготовка і професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації: сучасний стан, проблеми, перспективи	<p><i>Опрацювання питань:</i> Проаналізувати європейські та українські документи щодо введення докторського рівня як третього ступеня Болонського процесу. Опрацювати положення Парижського Комюніке (2018) та Римського Комюніке (2020) щодо розвитку Болонського процесу (https://erasmusplus.org.ua/search/158-materialy-here-team/1904-dokumenty-yevropeiskoho-prostoru-vyshchoi-osvity-yepvo.html) .</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Створіть презентацію щодо завдань інтернаціоналізації університетів в світлі положень Парижського Комюніке (2018) та Римського Комюніке (2020).</p>	8
Тема 8. Цифровізація освітнього процесу в сучасній вищій школі	<p><i>Опрацювання питань:</i> Цифровізація вищої освіти та створення цифрових університетів: виклики сьогодення</p> <p>Критерії готовності вітчизняних університетів до цифрових трансформацій</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Обґрунтуйте модель цифрового університету</p>	6
Усього годин за змістовим модулем 3		14
Разом:		60

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Компаративістика вищої школи у світовому та вітчизняному освітніх просторах» використовуються методи інтерактивної взаємодії та організація діалогу та полілогу в процесі навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- online-сервіси;
- постановка дискусійних питань їх обговорення та спільне ухвалення рішення щодо їх розв'язання.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційний метод навчання;

- online-сервіси;
- робота в парах змінного складу та в малих групах.

9. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів PhD з навчальної дисципліни проводиться у формі усного опитування на письмового тестування з кожного модуля. З кожного модуля здобувачам PhD пропонується 10-15 тестів закритої форми множинного вибору з 1-2 правильними відповідями з п'яти можливих. На практичних заняттях оцінюється активна участь в обговоренні проблемних ситуацій та виконанні завдань.

Підсумковий контроль знань – залік.

10. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача PhD при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Компаративістика вищої школи у світовому та вітчизняному освітніх просторах», є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення щодо експериментального методу в психології під час розв'язання індивідуально-дослідницьких завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів застосування експериментального методу в дисертаційній роботі.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі (табл. 10.1).

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи здобувачів освіти) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Позитивні оцінки виставляються лише тим здобувачам освіти, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Таблиця 10.1

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

14. Рекомендована література

Базова

1. Авшенюк Н.М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині XX – на початку XXI ст.: монографія; за наук. ред. Лещенко М.П. / Наталія Миколаївна Авшенюк. – К.: Інститут обдарованої дитини, 2015 – 610 с.
2. Курбатов С. Феномен Університету в контексті часових та просторових викликів : монографія / С.В. Курбатов. – Суми : Университетская книга, 2014. – 262 с.
3. Курс лекцій з порівняльної педагогіки/ За заг. ред. члена-кор. НАПН України, д.п.н, проф. Г.В.Троцько.- Харків, 2007.- 264 с.
4. Локшина О. Відкрита освіта в європейському просторі: стратегія розбудови/ Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2018, № 2 (76). С.75-86.
5. Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України). Збірник наукових праць. — К.: Видавничий дім «Сам», 2017.
6. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.- уклад. І.І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш й ін .; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. - К. : ТОВ «Видавничий дім» Плеяди », 2011. - 100 с.
7. Про вищу освіту: Закон України. *База даних "Законодавство України"* / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 05.10.2018).
8. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Пуховська Л.П., А. О. Ворначев С. В. Мельник Ю. І. Кравець за наук. ред. Л. П. Пуховської. – К. : «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 231 с.
9. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти : монографія /Ю.М. Рашкевич. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
10. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. – Суми: Редакційно-видавничий відділ СДПУ, 1999. – 300 с. [Sbr1-4 + Sbr5-8 z Comparativ] 91 р, 88 р ukr
11. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія/ В. О. Радкевич, Л.П.Пуховська, О.В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н.М.Корчинська, С. О. Леу, В.В.Артемчук; за заг. ред. В.О.Радкевич.- Житомир: «Полісся», 2018. – 2008 с.
12. Світоглядні пріоритети гуманізації вищої освіти: монографія / авт.: О.П. Воробйова, М.В. Гриценко, В.І. Луговий, О.Ю. Оржель, О.М. Слюсаренко, А.В.Ставицький, Ж.В. Таланова, В.П. Ткаченко, К.А. Трима; за ред. В.І. Лугового, Ж.В. Таланової. – К.: Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. – 229 с.
13. Тезаурус професійної освіти і навчання в країнах ЄС /Л.П.Пуховська, С.О. Леу, ОП Радкевич, М.М.Шимановський; за наук. ред. Пуховської Л. П., Бородієнко О. В. К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2016. 51 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/710535/>(дата звернення: 24.01.2019).

Додаткова література

1. Арешонков В. Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. *Вісник НАПН України*, 2020, 2(2); URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-2>
2. Базелюк Н. В. Науково-дослідницька робота майбутніх учителів у системі магістерських програм університетів Фінляндії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ, 2013. 25 с.
3. Бідюк Н. М. Порівняльно-педагогічні дослідження у контексті розвитку інтеграційних процесів в освіті. *Університет на шляху Болонських перетворень*: зб. наук.-метод. пр. / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. Хмельницький ХНУ, 2012. С. 73–76.

4. Бражник Е. И. Особенности методологии сравнительных педагогических исследований. *Письма в emissia.offline*: electr. науч.-пед. журн. 2005. № 1. URL: <http://www.emissia.org/offline/2005/975.htm> (дата звернення: 16.06.18).
5. Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
6. Зязюн І. А. Система сукупних компетенцій і компетентностей у структурі педагогічної діяльності й дії вчителя. *Педагогіка і психологія*. 2014. № 3. С.18–27.
7. Леу С. О. Учніство в професійній освіті й навчанні країн ЄС. *Науковий вісник Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України. Професійна педагогіка*: зб. наук. пр. / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України; редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін. Київ: Міленіум, 2016. Вип. 12. С. 116–127. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/707799/> (дата звернення: 16.06.18).
8. Листопад О.В. Аутсорсинг в умовах інноваційного розвитку вищої освіти / О.В. Листопад // Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – С. 403 – 422.
9. Сбруєва А.А. Дослідно-орієнтоване навчання в університетах розвинених країн / А.А. Сбруєва // Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти [колективна монографія] / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. – 520 с.
10. Системи оцінювання якості професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук; за заг. ред. О. В. Бородієнко. Київ: ІІТО НАПН України, 2018. 223 с.
11. Соколова І. Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітологія = Oświatologia: укр.-пол. щоріч.* / Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. шк. Спільки пол. вчителів. Варшава. Київ, 2014. № 3. С. 23–29.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційний сайт Еразмус+ Україна: <http://erasmusplus.org.ua/>
2. Інформаційний сайт Програми «Еразмус+: Жан Моне» проекту «Європеїзація докторських програм у галузі освіти на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів» Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка : <http://jmm.ssru.edu.ua/>
3. Інформаційний сайт Програми «Еразмус+: Жан Моне Київського університету імені Б. Грінченка проекту «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: рух України до Європейського Союзу» <http://heqes.kubg.edu.ua>
4. Інформаційний сайт мережі освітньої інформації ЄС EURYDICE: <http://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>.
5. Інформаційний сайт Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО: <http://www.ibe.unesco.org/>
6. Інформаційний сайт Європейського центру вищої освіти CEPES: <http://www.cepes.ro>.
7. Інформаційний сайт Асоціації європейських університетів: <http://www.eua.be>.
8. Інформаційний сайт Європейської асоціації закладів вищої освіти EURASHE
9. І (European Association of Institutions in Higher Education): <http://www.eurashe.org>.
10. Інформаційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. Інформація з питань освіти <http://www.oecd.org/education/>
11. Інформаційний сайт Світового банку. Індикатор: освіта : <https://data.worldbank.org/indicator>
12. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>.

13. Офіційний сайт Міністерства юстиції України <http://www.informjust.kiev.ua>
- 14.** Інформаційний сайт Center on International Education Benchmarking: <http://ncee.org/>
15. Інформаційний сайт UNESCO Institute for Statistics: <http://uis.unesco.org/>